

Nr 171.

Av herr Örne, om uppskov med användningen av beviljat anslag till uppförande av kontrollstationer för smör och ägg.

Vid 1930 års riksdag fattades beslut om utvidgad och skärpt smörkontroll, vartill anslogs ett från 40,000 kronor till 81,900 kronor ökat statsanslag till Svenska Smörprovningarna samt för uppförande av kontrollstationer för smör och ägg i Malmö och Göteborg ett belopp om 4,000,000 kronor. I samband därmed beslöts även, att *allt* smör, som är avsett att utföras ur riket, skulle forslas till ettdera av husen för att där underkastas kontroll.

Dessa beslut tillkommo samtidigt med beslut om vidtagande av flera andra åtgärder till den svenska mejerihanteringsens befrämjande. I främsta rummet syftade dessa till att skapa förutsättningar för tillverkning av kvalitativt fullgott smör, i vilket avseende anslag beviljades till mjölkbedömningsföreningar, anställande av mejerikonsulenter och uppläggning av en statens mejerilånefond. Så vitt på det allmänna ankommer, utgöra dessa tre anförda åtgärder grundvalen för en förbättrad prissättning för de svenska mejeriprodukterna. Sedermera beror det på mejerihanteringsens organisation och på handeln att utvinna mot kvaliteten svarande pris för produkterna.

Det är givetvis angeläget, att en noggrann kontroll över det runmärkta smörets kvalitet och särskilt över kvaliteten av det för export avsedda utövas, men smörkontrollen bör anpassa sig efter produktionens och handelns fordringar. Detta är nämligen förutsättningen för att smörkontrollen skall kunna anses gagna de intressen för vilkas skull den utövas. Den skall sålunda vara effektiv utan att verka hindrande, och den får icke kosta mer än vad man säkert kan beräkna få igen genom bättre pris å smöret.

Redan när Jordbruksutredningen framlade sitt förslag till skärpt smörkontroll, möttes detta av kraftiga invändningar från många håll.

Vid den ytterligare granskning, som beslutet framkallat från sådana parter, som därav beröras, har det numera visat sig, icke blott att framställda erinringar voro berättigade och sålunda bort beaktas utan under sista tiden inkomna skrivelser tyda på att förslagets realiserande komma att medföra olägenheter av tidigare icke anad räckvidd. Sålunda hava ett par hushållningssällskap i skrivelser till Kungl. Maj:t påpekat, att förverkligande av planerna komma att medföra allvarliga olägenheter för deras export av smör; de komma att fördyra omkostnaderna och försena smörets ankomsttid till utlandet men kunna icke bidra till bättre inkomster för jordbrukarna. Och i underdånig skrivelse från Sveriges Smörexportörers Förening framföres med skärpa, att de planerade husen i Malmö och Göteborg och

den där *planerade kontrollen i flera avseenden är en orimlighet*, att de bereda den mera tillfälliga smörhandeln fördelar på den reguljära handelns bekostnad samt att de medföra ökade kostnader för jordbrukarna. Resultatet av dessa planers förverkligande blir en sänkning av den svenska smörnoteringen, som kommer att medföra en *förlust för jordbrukarna på omkring en million kronor per år*. Någon möjlighet att genom skärpt smörkontroll höja exportsmörets pris kan exportörsföreningen, lika litet som Lantbruksstyrelsen, finna. Smörexportörerna förklara sig i detta sammanhang villiga att anordna sina lokaler på det sätt myndigheterna fordra.

Av det sagda framgår, att man kan befara, att uppförande av hus för kontroll och lagring av smör kommer att medföra allvarliga olägenheter för mjölkproducenterna och att de icke komma att gagna vare sig det svenska jordbruket eller handeln med smör.

Nu föreliggande beslut synes grunda sig på en utredning, där smörkontrollens egna intressen fått spela en avgörande roll. I sakens nuvarande läge synes det angeläget, att en ny utredning skyndsamt verkställas av personer med fackkännedom på mejerihanterings och smörhandels områden.

På grund härav och med hänvisning till i särskilda utskottets utlåtande nr 3 begärd förnyad ingående utredning rörande omfattningen av ifrågavarande anläggningar samt riksdagens beslut om ytterligare prövning av byggnadernas förläggning hemställas,

att riksdagen måtte besluta, att det av riksdagen 1930 anvisade beloppet för uppförande av kontrollstationer för smör och ägg icke må tagas i anspråk, förrän en fullständig utredning av frågan, på vilket sätt betryggande smörkontroll bör utövas, blivit verkställd och förelagd riksdagen för prövning.

Stockholm den 22 januari 1931.

Anders Örne.